

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av huvudbyggnaden på Ingelsta 2:4, Nyköping

Linderson, Hans; Hansson, Anton

2017

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H., & Hansson, A. (2017). *Dendrokronologisk analys av huvudbyggnaden på Ingelsta 2:4, Nyköping*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2017:28). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

9 april 2017

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2017:28
Hans Linderson
DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV HUVUDBYGGNADEN PÅ
INGELSTA 2:4, NYKÖPING

Uppdragsgivare: Jürgen Rockstroh, Hövdingagatan 27, 126 52 Hägersten

Område: Nyköping **Prov nr:** 72673-72675 **Antal Prov:** 3

Dendrokronologiskt objekt: Tak-virke P1-P2 samt väggvirke övre varvet

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer Datering med lägre säkerhet
72673	1	Tall	137	Sp 57, W	1807	V 1807/08	-
72674	2	Tall	97	Sp 51, W	1807	V 1807/08	-
72675	3	Tall	77	Sp 49, W	1759	V 1759/60	-

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Två skilda dateringar uppträder i undersökningen, **vinterhalvåret 1759/60 respektive 1807/08**. Logiskt nog har det yngre virket varit hämtat från taket och det äldre från väggvirket. Det senare är taget från det övre varvet vid entrén. Om denna inte är återanvänd daterar den husets uppförande. Möjligen kan man ha höjt husväggen efter husets ursprungliga uppförande, 1760 är i så fall den yngsta möjliga dateringen på det övriga väggvirket.

Virkets proveniens och historia

Virket källort är gemensam och lokal, bästa korrelationerna och korsdateringar med andra enskilda byggnader görs med Kleva gård nära Gnesta och Brunnsta gård norr om Nyköping. Virkets årsringar täcker tiden 1673-1807. Groddåren för träden är ganska lika, särskilt för prov 1 och 3.

Dessa träd bör ha börjat växa uppskattningsvis år 1660 ±10.

Prov 1 uppvisar en skada, sannolikt en fällningsskada, från ett annat träd vinterhalvåret 1724/25.

Möjligen kan detta indikera en tidigare avverkning för någon annan byggnadsdel på fastigheten.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Kompletterande prov insända inom två år debiteras endast provkostnaden 600 kronor per prov

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se